

Реферат на тему: "Овідій — співець любові і печалі"

Овідій

Т е м а:

Овідій — співець
любові і печалі

Життя. Публій Овідій Назон народився в 43 р. до н.е. в місті Сульмоне (приблизно 150 км від Риму); він був з заможної родини. Надії батька зробити його державним чиновником дуже рано зазнали краху, так як молодий Овідій скоро переконався в своїй непрацездатності до адміністративних посад, які йому приходилось займати. В дуже молоді роки він почув в собі поетичний дух, що заставило його в ранній юності увійти в круг тодішніх відомих поетів Риму.

Будучи забезпеченим чоловіком і вільним від державної служби, Овідій вів в Римі легковажний спосіб життя, а володіючи блискучим талантом поета, він часто вводив в свою поезію легковажні образи і мотиви. В 8 р. до н.е. політик Август дав розпорядження про висилку Овідія із Риму в місто Томи. Поет в сумних фарбах відтворював свою останню ніч в Римі.

Дещо говорить про те, що примхливий поет тільки з великими насильством над собою міг залишити столичну обстановку і потрапити до напівдиких сарматам, чужим йому і по мові, і по характеру, в місто, клімат якого Овідій переносив з великим трудом. В листах з силки до дружини, друзів і до самого Августа він часто просить про помилування, але Август і Тиберій залишаються глухими до його прохання; і Овідій пробувши в силці біля 10 р., помер в 18 р. н.е. серед чужого йому народу, далеко від Рима і його блискучої культури.

Дуже часто піднімали питання про конкретні причини зсилки Овідія. Це питання зовсім вирішено, так як єдиним матеріалом для його вирішення, являються деякі погляди в витворах самого Овідія.

Перший період творчості. Перший період творчості Овідія займає час приблизно до 2 р. н.е. і посвячений виключно коханням.

а) загальний характер кохання Овідія відрізняється по своєму змісту по легковажній і безідейній тематиці, а по своєму стилю — відривом від опису реальних почуттів поета до реальних люблячих.

б) "Пісні любові" ("Amores") виявляються першим витвором Овідія в цьому роді. Спочатку цей витвір був написаний в п'яти книгах, а потім сам поет скоротив його до трьох.

Тут описується Корінна. Тематика цих елегій — опис різних любовних поривань і походеньок. Перші шість елегій книжки I розповідають про те, як поступово наростає любовне почуття поета. Любовне почуття відрізняється тут непостійністю, зайвою

відкритістю, майже зовсім не торкається глибоких життєвих відношень, але виражено в красивих і легких творах.

Сам поет, не отримав великого задоволення від своєї досить пустої, а навіть і непристойної лірики. В елегії III, 15 Овідій, признаючи за собою великі заслуги і право на популярність в нащадках, все ж прощається із своєю досить легкою музою і висловлює намір перейти до більш серйозної теми, навіть до трагедії.

в) "Героїні" або "Послання" складаються із 15 послань міфологічних героїнь до своїх коханих.

"Героїні" подібні з попередніми збірками Овідія в тому відношенні, що і тут любов на першому плані. Але кидається в очі і велика розбіжність творів в обох збірниках. "Пісні любові" — витвір досить беззмістовний; навпаки "Героїні" наповнені глибокого психологічного змісту.

Можна перерахувати основні любовні мотиви "Героїнь". Але самі героїні відрізняються тут яскравими індивідуальними якостями, і жодну не можна порівняти з іншою. Тема кохання розробляється тут у вигляді розлуки і палкого бажання негайно зустрітися з відсутнім коханим. Інші, за певних причин залишені, дружини або наречені то згадуються минуле життя, то вони мучачись різними підозрами, то вони люблячі або колись любивши починають всяко себе виправдовувати.

Для характеристики стилю "Героїнь" дуже важливо те, що тут виступають міфологічні герої: героїні. Це не є зовсім щось зовнішнє, і цих героїв не можуть замінити просто буденні персонажі. В час Овідія мало хто вірив в наївну міфологію. Овідій не просто аналізує почуття любові, він ще і кохався цим почуттям.

г) Інші витвори. Овідію належить ще три витвори, які пов'язані з темою кохання: "Медикаменти для жіночого лиця", "Наука кохання", "Засоби від кохання".

В першому витворі він доводить необхідність для жінки слідкувати за косметикою лиця на тій основі, що внутрішні особливості душі стійкі, а фізична краса нестійка і потребує підтримки. "Наука кохання" являє собою написаний по всім правилам тракт. Перші 2 книги дають поради чоловікам, як заманити жінку, 3-тя книга — жінкам, як заманити мужчин. Всі ці витвори Овідія твердять не стільки про любов, скільки про різні любовні пригоди. Все це закривало собою у Овідія його фрівольне трактування кохання і надавало їй деякого роду романтичного характеру. Цим можна пояснити популярність Овідія у всі часи.

Другий період творчості. Це перші роки н.е. до заслання поета. Творчість Овідія відмічено новими якостями, оскільки він намагається тут вихвалити імперію. Можна сказати, що отримується це йому дуже погано. Але попередня тематика кохання продовжує грати велику роль, уже не являється єдиною і підчиняється тепер як новій тематиці, так і новій художній методології.

"Метаморфози" (Перевтілення) являються головним витвором цього періоду. Овідій перед своїм відправленням у заслання у відчаї спалив рукопис, над яким у той час працював. Але він зберігся завдяки тому, що деякі списки були у друзів поета. Сліди неповної доробки можна помітити ще й тепер.

а) Сюжет "Метаморфоз" є ніщо іншим, як вся антична міфологія, яка викладена систематично і по можливості хронологічно. У відношенні хронологічної послідовності виклади самі ясні являються перші і послідні книги "Метаморфоз".

В I книзі відображено першопочаткове і саме древнє перетворення.

Книги III і IV — занурюють нас у атмосферу іншого, дуже древнього періоду античної міфології.

Книги V-VII відносяться до часу аргонавтів.

Книги VIII-IX — це міфи часу Геркулеса.

Книги XII-XIII — троянська міфологія.

Книги XIII-XV присвячені міфологічній історії Рима.

б) Історична основа "Метаморфоз" ясна. Овідій хотів дати систематичний виклад всієї античної міфології, розклавши її по тих періодах, які тоді являлися реальними. Овідій вибирає міфи з перетворенням. Із всіх представників жанру перетворень Овідій виступив найбільш талановитим і глибоким. Це зробили його "Метаморфози" всесвітнім витвором літератури.

в) Ідейний смисл "Метаморфоз" досить складний. В часи Овідія цивілізація вже не могла вірити в міфологію. Овідій любить свою міфологію, вона дає йому глибоку радість.

Крім любові до своїх богів і героїв Овідій приймає їх за своїх братів і залюбки прощає їм всі їх недоліки. Той підхід до міфології, який сформований самим поетом заключається в тому, що звичайно іменується піфагорійством. В цій філософській теорії Овідія важливі 4 ідеї: а) вічність і нерозрушимість матерії; б) вічна її зміна; в) перетворення одних речей в інші; г) перенесення душ із одних тіл в інші.

Таким чином, якщо естетично міфологія являлась для Овідія предметом глибокої радості і насолоди, то філософськи вона виявилась художнім відображенням самих глибоких і основних сторін дійсності. При всій своїй легковажності Овідій глибоко розуміє соціальне зло і не пропускає випадку яскраво його відтворити, відібравши матеріал із тих чи інших стародавніх міфів.

Політична ідеологія "Метаморфоз" може потребує дуже обережної характеристики.

Сказати, що ідеологія "Метаморфоз" зовсім не має ніякого відношення до принципів Августа, не можна. У Овідія опозиція не політична, але морально-естетична.

Для політичної опозиції він був дуже легковажний і дуже занурений в свої внутрішні переживання. Овідій формально повністю стоїть на позиціях ідеології принципата, але в дійсності він розуміє принципат як захист для своєї поезії.

г) Жанри, використані в "Метаморфозах" різноманітні. Вони пронизують єдиний пафос. Представлені у Овідія і такі жанри, як іділія в вигляді першобутних часів, або любовна елегія, нерідко користується Овідій і жанром етіологічного міфу, не чужий йому жанр серенади.

Не дивлячись на жанри і на всю кількість розповідей на той чи інший жанр, "Метаморфози" задумані як єдиний і цілий витвір. "Метаморфози" зовсім не являються хрестоматією, всі розповіді тут поєднуються тим чи іншим способом.

д) Художній стиль Овідія своїм назначенням має фантастичну міфологію. Необхідно додати, що в Овідія немає ніякої своєї міфологічної творчості. Сам Овідій тільки вибирає різного роду деталі, поглиблюючи їх психологічно або філософськи.

Художній стиль "Метаморфоз" є в той самий час і стиль реалістичний, тому що вся міфологія наскрізь пронизана якостями реалізму.

' Овідій передає психологію богів і героїв, малює їх слабості і інтимності.

Широко представлені пластичні елементи художнього стилю Овідія. Око поета всюди бачить який-небудь рух.

Художній стиль "Метаморфоз" сильно пронизаний драматичними елементами, багатий якостями реалізму і натуралізму в той самий час відрізняється і сильним естетизмом. Можливо найважливішою якістю художнього стилю Овідія являється його яскравість: принципова, специфічна.

Перш за все кидається у очі причудлива зламність сюжетної лінії витвору. В рамках сюжету окремі його частини розробляються зовсім примхливо: показується початок міфу і немає його кінця, або навпаки. Міф розглядається досить детально або досить коротко. Тяжко встановити де закінчується міфологія і починається історія, відділити науку від художньої творчості і виявити, де грецький стиль міфології, а де римський.

Стилістична яскравість змішана з реалізмом і натуралізмом. "Метаморфози" насичені безкінечною різноманітними психологічними типами, положеннями і переживаннями. Тут і легковажні і морально високі люди; палкі і пристрасні натури чергуються з холодними і безпристрасними, багатирі — з людьми немічними. Тут царі і герої, пастухи і ремісники, засновники міст, пророки, художники, філософи; любов, ревності, заздрість, подвиг, жадоба, самопожертва, трагедія, фарс, безумство.

Події розігруються тут і на широкій землі з її полями, лісами, горами, і на високому світлому Олімпі, на морі, в темному підземному світі. І все це біле, чорне, рожеве, червоне, зелене. Яскравість в "Метаморфозах" досягає кульмінації.

"Фасти". Одночасно з "Метаморфозами" Овідій писав і "Фасти". Це місяцелік з різними легендами і міфами, зв'язаними з тими чи іншими числами місяця. Тут прославляється те, чого в метаморфозах дуже мало, а особливо вся римська сторона з її кльтами, історичними подіями, міфами.

Еротика, легенди і положення, поєднання релігії з анекдотом, велика вченість і тонкий художній стиль характерні для "Фаст", так як для "Метаморфоз".

Третій період творчості. Близк художнього таланту Овідія, легкість його розповідей, витонченість його художнього стилю не могли не потемніти в період заслання поета, коли замість блискучого життя в столиці, він опинився в самій віддаленій частині імперії, серед напівдиких варварів, які незнайомі не тільки з столичною обстановкою, але навіть з латинською мовою. Головними витворами цього періоду являються у Овідія "Скорбні пісні", "Листи з Понта".

а) "Скорбні пісні" складаються з п'яти книг. Із першої книги особливою популярністю користуються елегії 2 і 4, де описується буря в час плавання Овідія на місце свого заслання, і елегія 3 з описом прощальної ночі в Римі. Всі ці елегії Овідія

різко відрізняються від його попередніх творів глибоким душевним болем, почуттям безвихідного становища і катастрофи. Інші елегії першої книги присвячені римським друзям і дружині. Друга книга — суцільні жалісні молитви до Августа про помилування. Останні три книги присвячені тяжким роздумам про власне життя в вигнанні, проханням про помилування, звернення до друзів і дружини за допомогою. Елегія 10 присвячена автобіографії поета, звідки ми дізналися про місце його народження, про батька, брата, про його три одруження, дочку, про ранню здатність писати твори.

б) "Листи з Понта" складаються з 4 книг. Новиною являються звернення до знаменитих друзів із згадкою про їх імена, чого раніше Овідій не робив, боячись гніву Августа на своїх адресатів. Трапляються також молитви веселого характеру і якогось задумливого гумору.

До останнього періоду творчості Овідія відносяться також витвори "Ібіс", "Рибна ловля", — витвори або малоцікаві в історико-літературному відношенні, або незакінчені.

в) Даючи загальну характеристику останнього періоду творчості Овідія, не можна бути суворим до поета за одноманітні тони його витворів і дуже часті прохання про помилування.

Про витвори цього періоду прекрасно сказав Пушкін: "Книга "Tristium" не заслуговує такого строгого засудження. Вона вища, краща по нашому розумінню за всі попередні твори Овідія".